

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Het litteken van de dood : de biografie van Jan Wolkers

Blom, O.P.

Citation

Blom, O. P. (2017, October 19). *Het litteken van de dood : de biografie van Jan Wolkers*. De Bezige Bij, Amsterdam / Antwerpen. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/58726>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/58726>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/58726> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Blom, Onno

Title: Het litteken van de dood : de biografie van Jan Wolkers

Date: 2017-10-19

Dankbetuiging

Het schrijven van de biografie van Jan Wolkers was niet zo'n fantastisch avontuur geweest zonder de inzet, kennis, kunde en steun van: Willem Baalbergen, Menno Bentveld, Thomas van den Bergh, Hubert Berkhout (NIOD), Marinus Bierens (Zeeuwse Bibliotheek Middelburg), Pieter van den Blink, Irma Boom, André Bouwman (U.B. Leiden), Werry Crone, Yra van Dijk, Ari Doeser, Sjoerd van Faassen (Letterkundig Museum), Sjoerd Faber, Sam Garrett, Jordi van der Geest, Ludy Geut, Carla de Gloppler (Gemeentearchief Oegstgeest), Cor de Graaf (RAL), Ed van den Ham, Greetje Heemskerk, Theodor Holman, Rick Honigs, Edwin Jacobs, Lilly Knibbeler, Meta Knol (De Lakenhal), Mark Kohn, Gerrit Komrij (†), Erna Kortlang, Victor Laurentius, A.R. Leemreis, Richard van Leeuwen, Freek Lugt, Roland Mans, Marie-Louise Meuris, Peter Mookhoek, Alexander van Nimwegen, André van Noort (RAL), Claudia di Palermo, Sierk Plantinga (Nationaal Archief), Eddy Posthuma de Boer, Tessa Posthuma de Boer, Hennie Radstaak, Joop Rommets, Joyce Roodnat, Frank Schaake, Jef Schaeps (U.B. Leiden), Alphons Siebelt, Harmen Snel (Stadsarchief Amsterdam), Kees Snoek, Rina Spigt, Arne Steenkamp, Theo en Julia Timmer, Willemien Timmers, Stephan Vanfleteren, Elinoor Veldman, Coen Verbraak, Diederik van Vleuten, Christiaan Vogelaar, Hein van Woerden en Michaël Zee-man (†).

Graag dank ik hen die mij de mogelijkheid boden om kostbare tijd aan de biografie te besteden: Henk Wals en Lex Heerma van

Voss van het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis en Thony Visser van LUCAS, het Centre for the Arts in Society aan de Universiteit Leiden.

De steun die ik de afgelopen jaren heb ontvangen van Bert van Eenennaam laat mij sprakeloos. Vrijgevigheid heeft voor mij maar één naam: Eenennaam.

Dit boek is geboren bij Uitgeverij De Bezige Bij. Ik dank Robert Ammerlaan, de uitgever die mij tien jaar geleden een contract aanbood, zijn opvolger Henk Pröpper, omdat hij de vlam brandend hield, en hen die De Bezige Bij onverminderd de mooiste uitgeverij van Nederland maken: Johan de Koning, Francien Schuurisma, Haye Koningsveld, Pascalle Veltstra, Charlotte Hui-zink, Rutger Wilminck, Geurt Naber, Vincent Overeem en mijn onvolprezen redactrice Aafke van Hoof.

Jan de Boer, dank voor het lef en vernuft waarmee je dit boek hebt vormgegeven.

Zonder mijn meelezers was dit boek veel dommer en dikker geweest. Dank voor jullie scherpzinnigheid: Hans Blom, Jan Gielkens, Wil Hansen, Marika Keblusek, Peter Kegel, Hanca Leppink, Gert Oostindie, Ilja Leonard Pfeijffer en Peter van Zonneveld.

Mijn respect en bewondering gaan uit naar Willem Otterspeer, Wijze uit het Westen en het Oosten, mijn Doktorvater.

‘Zolang ik bij mijn volle verstand blijf, gaat mij niets boven een goede vriend,’ schreef Horatius – en zo denk ik er ook over. Dank Casper Faassen en Jochem Myjer.

Karel van het Reve heeft erop gewezen dat er voor weduwen in het oude India een ideale regeling bestond: als daar een groot man stierf, dan verbrandde men met zijn lijk meteen ook het lijk van zijn vrouw. Dat voorkomt een boel moeilijkheden. Gelukkig woonde Wolkers niet in het oude India. Lieve Karina, dank voor je ruimhartigheid en gastvrijheid. En voor je zelfgemaakte mayonaise.

Dat Jan Wolkers mij toestemming verleende om zijn biografie te schrijven, beschouw ik als de opdracht van mijn leven. Meer dan tien jaar trok ik dagelijks op met zijn schim. Nu het boek er

is, brand ik van nieuwsgierigheid: wat zou hij ervan hebben gevonden? Beste Jan, blijf vooral spoken.

Donna, Flo, Julia en Sofie dank ik voor hun eindeloze geduld, hun begrip en het vermogen om hun vader te delen met een boek in aanbouw.

Tot slot: dit boek draag ik op aan Lot. Als dank voor de liefde en alles wat ik niet kan zeggen. Als dank dat zij mijn lot wil zijn.

Gesprekken

Eli Asser, Marlous Bervoets, Hendrik Jan Brakels, Willem Breuker, Jan Brokken, Remco Campert, Petronella Maria Carli-Steenvoorden, Jan Pier Eringa, Kees Fens (†), Rudi Fuchs, Machteld van Gelder, Maarten 't Hart, Teun Heeren, Buby den Heeten, J.A. den Heeten-van Zanten, A.F.Th. van der Heijden, Sophie Hilbrand, Jelka van Houten, Greetje de Kler, David E. Knibbe, Laurens van Krevelen, Anneke Maarsen (†), Geoffrey Madge, Dick Matena, Harry Mulisch, Annemarie Nauta, Max Pam, Steye Raviez, Maarten van Rossem, Janna Schaap-Wolkers, Theo Sontrop, Lien van der Steen, Rosita Steenbeek, Carla Teune, Willeke Troost, Monique van de Ven, Paul Verhoeven, Julius Vermeulen, Maria Vlaar, Mischa de Vreede, Ankie Wiersma, Theun de Winter, Jan Wolkers, Eric Wolkers, Jeroen Wolkers, Karina Wolkers, Bob Wolkers, Tom Wolkers, Ek van Zanten.

Dit boek had niet kunnen verschijnen zonder de steun van:

Fonds 21

Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten

Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis

Jaap Hartenfonds

LUCAS, Leiden University Centre for the Arts in Society

Nederlands Letterenfonds

Prins Bernhard Cultuurfonds

Schrijversvereniging 'De Bezige Bij'

Stichting 'De Gijselaar-Hintzenfonds'

Stichting Sanssoucis